

oficirji naših polkov dobro slovenski znati in v slov. jeziku novince vojne službe učiti, kar bi za vojaško brihtnost neizmerno važno bilo. Za knjižico: „Bojna služba“, izdanej po g. nadlajtantu And. Komelu, se oficirji in vojaki pri nas še ne zmenijo.

Poštni uradi še nam te malenkosti ne privoščijo, da bi v smislu postave listine v naših krajih tudi slovensko besedo imele ter prodajajo skoro same nemške. Če se slovensko ime kraja na zavitku bere, se drzne nemčurska dušica v sveti jezi slovensko, domače ime prekrizati in nemško zapisovati, ali se pa listu s slov. krajnim imenom nesreča pripeti, da se po cele mesece potika po svetu, kakor se je nedavno zgodilo listu, ki je z napisom poslednje pošte „Mozirje“ v Nabrezini bil na pošto dan, z Nabrezine pa mimo Celja in Maribora šel do sv. Marjete na Pesnici, kder je še le Slovenec poštarju oči odprl zastran „Mozirja“ — v turškem cesarstvu — seveda!

O slovenskih advokatih in notarjih še ne govorimo, ker so se z večine celó sprijaznili z nemškutarskimi uradi in nočejo žive duše več nadlegovati z narodnimi terjatvami.

Po naših mislih bi cesarske oblastnije naravnoč dolžne bile, s slovenskimi strankami v narodnem jeziku občevati. Kdo bi dvomil nad tem, da slovensko uradovanje ljudsko omiko v mnogem oziru pospešuje. Zrno k zrnu pogoča, kamen h kamnu palača — veli jugoslovanski prigovor. To pa tudi zastran ljudske omike velja. Po nemščini se slov. ljudstvo nikdar omikalo ne bo, marveč v omiki zaostaja, in kakor žalostne skušnje kažejo, če dalje bolj svoj slovenski, poštenei značaj zgublja. Po slovenskem uradovanji bi ljudstvo začelo postave, državne nprave spoznavati, bi se mu razširil obseg misli, bi se vedno bolj zavedalo svojih pravic in dolžnosti, dobro po vrednosti cenilo, napake pa skušalo odpraviti. — Če pa z ljudstvom v tujem, ogromni večini nerazumljivem jeziku občujete, ostane ljudstvo v javnih zadevah več manj nevedno, in pritožbe, da menjka ljudske omike, vračajo se na tiste nazaj, ki bi po svoji dolžnosti morali enakopravnost svobodnih državljanov spoštovati, njih izobraženje pospeševati. Ljudstvo, čigar jezik se v javnosti ne spoštuje, je hlapčevsko ljudstvo, ki bi moralo veliko manj davkov plačevati kakor svobodni državljeni. Enaka bremana pa terjajo tudi — med izobraženimi ljudmi — enakih pravic!

Gospodarske stvari.

Poduk o založnicah.

(Konec IV. članka.)

Prav za prav, da se k društvu pristopi, podpis društvenih pravil ni neobhodno potreben, ker

postava samo terja, da se pismeno izreče, da kdo hoče k društvu pristopiti; ali društvena pravila podpisati pomenja vendar toisto, kar pismeno izrečeni pristop, in posebno, ko se društvo iz nova ustanovi, se mi zdeva primerno, da društvenik pozna zadržaj pravil, da jim pritrdi, kar tudi s svojim podpisom posvedoči.

Kar se pri občnem zboru obravnava in sklepa, se mora vse v zapisnik zapisati, ktereга končno podpišejo tisti, ki so zá to po pravilih odločeni. Njih podpisi pa morajo po c. kr. notarju ali sodniji poverjeni (legalizirani) biti.

Prošnja za registriranje naj se v dveh spisih vloži pri dotični okrožni sodniji, bodi si osebno ali pismeno. Ako se pismeno vloži, morajo tudi v tej prošnji podpisi od notarja ali sodnije potrjeni biti. Na prvopis (original) pride kolek za 1 gld., na prepis pa 36 kr., na druge nekolokovane priloge pa po 15. kr. Ako se prošnja od načelnštva, ki ima pravico firmo podpisovati, osebno pri kupčijski (okr.) sodniji ne vloži, potem pa mora tudi podpis firme, to je tistih zastopnikov, ki imajo pravico firmo podpisovati, legaliziran biti.

Kot priloge v prošnji za registriranje so potrebne: 1. pravila društva v originalu ali v poverjenem prepisu; 2. Zapisnik glavne skupščine, v katerem mora izkazano biti: a) potrebna večina glasujočih za sprejetje pravil; b) izid volitev v predsedništvo in opravilno svetovalstvo; c) sklep, da se naj društvo registrira; d) pooblastenje predsedništva, da registriranje opravi in e) izkaz, da so se društveniki po pravilih k zboru poklicali. Zapisnik naj se tudi ali v originalu ali v poverjenem prepisu priloži; vendar morajo vsi ti sklepi od notarja potrjeni biti. 3. Izkaz podpisa firme v originalu. Od društvenih pravil, potem od zapisnika glavne seje, naj se tudi prepisi, ki pri sodniji ostanejo, pridenejo. — To bi bilo tedaj vse, na kar je pri ustanovljenju založniških društev paziti. Ako bi pa komu še kaj nejasno ostalo, pripraven sem vselej, kar iz lastne skušnje vem, priobčiti, in ako bi potrebno bilo, tudi s formulari tukajšnjih zapisnikov, dnevnikov, izkazov itd. služiti. Moja pristréna želja pa je konečno, da bi moje vrstice mnoge rodoljube spodbudile, ter bi takih društev obilno osnavljati začeli, saj vemo, da dnar je moč, in da ostane siromak vedno suženj drugih!

J. Kukovec.

Kolike vrednosti v denarju za celo cesarstvo je srednje dobra žetev?

Poročila o stanju setev do današnjega dne so taka, da se moremo za vse cesarstvo poprek dobre srednje žetve nadjati. Vrednost take žetve za celo cesarstvo je časnik „Montags-Revue“ takole preračunil: Pridelek žita v celem cesarstvu znaša pri dobri srednji žetvi okoli 68¹/₂ milijona vaganov (mecnov) pšenice, 80 mil. vaganov rži,

43³/₄ mil. vaganov ječmena, 70 mil. vaganov ovsa, 43 mil. vaganov turšice, 145 mil. vaganov krompirja, 2 mil. vaganov ogršice (raps), 10 mil. vaganov stročnega sadu, (fižola, graha, leče, itd.) Ako vzamemo za te pridelke ceno, kakoršna je pri srednjih žetvah v Evropi in Avstriji zadnja leta poprek bila, dobimo v celku 1144¹/₂ milijona goldinarjev. Srednja žetva toraj v našem cesarstvu napravi 1100—1200 milijonov novih vrednosti. Od tega moremo le 10 % v tuje dežele odati, ostanek se doma povzije. Vendar pa gospodarska skušnja uči, da vsak nov pridelek z svojo vrednostjo od trenutka svojega postanka za ves znesek svoje cene drugim pridelkom pot v trgovino odpira. Vsakdo namreč skuša svoj pridelek v denar spraviti in za skupljen denar druge svoje potrebe pomiriti. Po tem takem spravi srednja dobra žetev na leto miliardo, t. j. 1000 milijonov glđ. v domačo trgovino.

Razstava v Varšavi.

Ces. kr. general-konzul v Varšavi je Avstrijskemu ministerstvu zunanjih oprav poročil, da bode od 15. do 20. septembra 1874. leta v Varšavi splošna kmetijska razstava. Ministerstvo kmetijstva kakor tudi trgovstva priporočujete, nadejaje se obilne vdeležbe, to razstavo, ker bode našemu domačemu kmetijstvu in kmetijski obrtniji gotovo koristila. Zarad znižanja vožnine na Avstrijskih železnicah bode ministerstvo vse potrebno storilo.

Ker bode naše bralce zanimalo tudi kaj natančnejega o tej razstavi zvedeti, podamo tukaj bitstvene odločbe o nji: Vdeležiti se smejo razstavniki in kraljestva Poljskega in cesarstva Ruskega, in tudi inostranci; ali ti nimajo pravice se potezati za premije.

Razvrstena bo razstava v 6 glavnih grup ali oddelkov:

- I. Poljedelski, vrtni in gozdni pridelki.
- II. Žive živali, konji, goveda, ovce, prešiči, psi.
- III. Izdelki kmetijske in gozdne obrtnije.
- IV. Kmetijske in poljedelske mašine (stroji), orodje in pripomočki, izdelki sodelavcev.
- V. Črteži in modeli kmetijskih biš in kmečkih poslopij; nezgorljivo stavivo ali priprave za zidanje.
- VI. Izgledno gospodarstvo in gospodarsko računstvo.

Oni, kateri hočejo kaj razstaviti, morajo to naznaniti v posebnih za to namenjenih formularih do 15. julija razstavnemu odboru v Varšavi, in na svoje stroške blagó tje poslati, in to v teh-le obrokih: Stvari I. in III. grupe ne prej ko 10 in ne pozneje ko 3 dni; II. grupe ne prej ko 5 in ne pozneje ko 3 dni; IV. in V. grupe ne prej ko 14 in ne pozneje ko 7 dni; črteže in popise k V. grupi in stvari VI. grupe najpozneje mesec dni

pred otvorenjem razstave, katero se bode vršilo 15. sept. t. l.

Temu iz „Novic“ šte. 24. t. l. vzetemu oznanilu pristavljamo le še svojo željo, da bi se prav mnogo slovenskih vinorejcev te razstave vdeležilo, kajti če ima trgovina z našimi izvrstnimi vini v instranske dežele prihodnosti, jo po našem prepričanju ima le na vzhod, tedaj na prvem mestu v Rusko.

Ljutomerska kmetijska podružnica bode 28. junija t. l. to je prihodnjo nedeljo popoldé ob 2. uri imela v pivarnici sejo, pri kateri pridejo na vrsto naslednje stvari: poduk o konje- in bčeloreji in pa razdeljevanje svetinj za sluge v vino- konje- in sadjoreji. Razstavljene bodo tudi nektare v bčelorejo spadajoče reči. Odbor podružnice v Ljutomeru vabi kmetovalce, da se obilno te seje vdeležijo.

Drkanje s konji. Ob času letošnje razstave ali premiiiranja konj v Ljutomeru bode tudi drkanje (Trappwett-Fahren). Za to so odločene posebne darila. Kmetovalci, ki imajo primernih in dobrih konjev, naj se za to vadijo in pripravljajo.

Mlatilnica mašina ali stroj na par je že na potu in pride skoraj v Ljutomer. Kdor hoče v kratkem in brez velikih stroškov zmlatiti, naj se v Ljutomeru oglasi, ker bo mašina tudi na vasnice poslana.

Odlikovanje marljivih sadjorejcev. Dné 17. t. m. je predstojnik Slovegraške kmet. podružnice, g. Lohninger, dvema sadjorejcem izročil darila, ktera so jima od kmet. družbe v Gradu za njune zasluge v sadjoreji prisojena bila. Sè sreberno svetinjo odlikovan je župnik Šmiklavski, č. g. G. Zupaneč, ki se že mnogo let sè sadjorejo peča, in je po vsem župnijskem zemljišču zasadil zlahtnih dreves in s tem tudi farane k sadjoreji spodbudil. — Drugi dobil je 20 glđ. v srebru, namreč Pavel Prednik, p. d. Borovnik. Le majhno zemljišče ima, pa spremenil ga je v lep sadunosni vrt in ima še vrh tega precej veliko drevesnico, iz ktere je samo letošnje vigrad prodal večidel posestnikom v domačem okraji 536 velikih požlahnjenih sadežev in pa 1400 divjakov. Prihodnjo jesen bo zopet imel 2000 divjakov na oddajo. Drevesa, ki se tukaj v bolj mrzlem podnebjju vzredijo, po drugod prav dobro storé in se toraj vnanjim gospodarjem iskreno priporočajo.

Dopisi.

iz Rogatca 17. juni. 1874. (Javna moralala in — gosposkina očala.) Ne morem si kaj, da bi Vam ne bi naznanil, kako da ste si po naših nejurističnih mislih sodnijska gospodska